

I odödliga reportrars sällskap

Disktrasan! jag stirrar i absolut obetvinglig häpnad och förskräckelse på henne - - - Varmed hon vrider ur och slänger till mig disktrasan, som efter vad jag sedan upptäckte var en institution av den mest otroliga och häpnadsväckande användbarhet. Den var tvättlapp åt barnen, med den torkades golven om det spilldes något ut, med den dammdes det, med den - - - ”

Med den disktrasan och många andra väl beskrivna detaljer från ett liv som mjölkpiga på en gård i Sörmland skapade sig Ester Blenda Nordström för över 100 år sen en plattform som socialreporter.

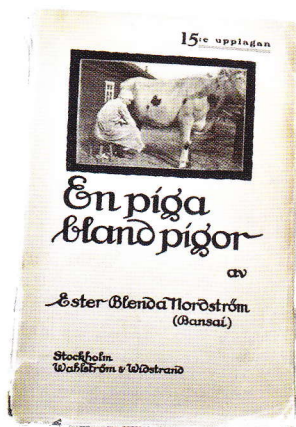
Förklädd till mjölkpiga synliggjorde hon de eländiga villkoren för pigor och drängar. Reportaget i flera delar publicerades i SvD 1914, väckte skandal och berömmelse och kom sedan ut som bok i minst 15 upplagor, *En pigas bland pigor*.

FÖR NÅGRA ÅR SEN HADE detta troligtvis varit ny kunskap för de flesta av er. Ester Blenda Nordström glömdes bort, liksom de flesta i döda reportrars sällskap.

Efter ett otroligt, våghalsigt liv med osannolika reportageresor världen runt, viktiga vänskaper och starkt socialt engagemang dog hon sjuk och alkoholiserad vid 57 års ålder 1948 och glömdes bort.

Och bortglömd hade hon kanske alltjämt varit om inte en journalistikforskare i Göteborg, Margareta Stål, hittat henne. Resultatet blev hennes doktorsavhandling om signaturen Bansai 2002.

Sen dess kan man säga att droppen urholkat stenen i

15 års tid fram till förra året då Fatima Bremmers sedermera Augustprisade biografi kom ut, *Ett jävla solsken*, så strålande och helt igenom väldokumenterad.

Plötsligt kände alla till Ester Blenda. Ändå har det skrivits i böcker och gjorts film och teater om den fantastiska reportern i flera år; i Wendelas Vänners jubileumsbok *Empati och engagemang* 2008 finns hon med, 2016 kom både Anna Hylanders film och Yvonne Grönings pjäs med samma titel som biografin *Ett jävla solsken*.

Under sommaren som onekligen präglats av "ett jävla solsken" har Ester Blenda kommit upp till diskussion i för mig de mest oväntade sammanhang. Senast på ett rastställe i Storulvån där en fjällvandrande it-konsult från Umeå berättade hur tagen han var av henne!

Så vad kan vi lära oss av denna framgångssaga, vi som satt oss att vaka över döda författares, poeters och reportrars sällskap? **P**

TEXT: AMI LÖNNROTH

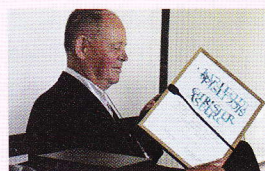
VÅR NYA KRÖNIKÖR

■ **Ami Lönnroth** är journalist och ordförande i den litterära föreningen Wendelas Vänner som gjort ett kulturhus och museum av Wendela-Hebbes sommarhem i Södertälje och instiftat Wendelapriset för bästa socialreportage i svensk press.

Karlfeldtspriset till Christer Åsberg: "Han har en unik förmåga"

■ **PROFESSOR CHRISTER ÅSBERG** tilldelas 2018 års Karlfeldtpris på 75 000 kronor. Han får priset för sin unika förmåga att levandegöra och popularisera Erik Axel Karlfeldts liv och verk. Christer Åsberg är teologie hedersdoktor vid Uppsala Universitet och är bland annat känd för att ha varit huvudsekreterare

för Bibelkommissionen och för sina många år som dagsversförfattare i Upsala Nya Tidning samt Dagens Nyheter. Priset delades ut vid Karlfeldtsamfundets sommarmöte på Biskops-Arnö den 10–12 augusti. Där fick de cirka 100

Pristagaren.

FOTO: JØRGEN STRAARUP

deltagarna ta del av flera Karlfeldtsrelaterade programpunkter samt också höra om Biskops-Arnös författarskola samt lära känna Jan Fridegård och hans författarskap.

TEXT: JON KARLFELDT, *Karlfeldtsamfundet*